

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Vidurio ir Rytų Europos regiono istorija ir kultūra	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): : doc. dr. Jelena Konickaja Kitas / a (-i):	Filologijos fakulteto Slavistikos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
I (BA)	Privalomas

Igyvendinimo forma	Vykdyimo laikotarpis	Vykdyimo kalba (-os)
Paskaitos ir seminarai	Rudens (1)	Rusų

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai:	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Bazinės Europos geografijos ir istorijos žinios

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas		
Formuoti supratimą apie slavų istoriją, kalbas, kultūras bendrame Europos kontekste. Ugdyti sisteminio mąstymo įgūdžius, gebėjimą analizuoti ir vertinti slavų istorijos, kalbų ir kultūrų raidą bendrame Europos vystymosi perspektyvoje, išvelgti slavų kultūrų panašumus ir skirtumus bei jų atsiradimo priežastis ir aplinkybes. Ugdyti analitinį mąstymą, tarpkultūrinę kompetenciją, savarankiško mokymosi, informacijos paieškos ir apdorojimo įgūdžius.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Išklausę dalyką studentai: - įgis esminių žinių apie slavų tautų ir kalbų padėtį Europos žemine, jų svarbiausius kalbinius ir konfesinius požymius; - gebės apibūdinti pagrindinius atskirų slavų tautų istorijos etapus, reikšmingiausias slavų kultūrų ir kalbų raidos etapus ryšium su kitų Europos tautų raidą; - gebės nurodyti būdingiausias slavų kultūrų panašumus ir skirtumus bei paaiškinti jų atsiradimą slavų tautų raidos Europoje kontekste.	Įtraukiamosios paskaitos, diskusijos, teminės literatūros skaitymas ir aptarimas.	Kaupiamasis vertinimas: 1. Testas: a) uždarojo ir atvirojo tipo klausimai, užduotys; 2. Darbas paskaitų metu: teminės literatūros aptarimas, diskusijos. 3. Pranešimas atskirų slavų tautų raidos temomis
- gebės išvelgti skirtingų slavų kultūrų sąsajas su kitų Europos tautų kultūros vystymosi savybėmis;	Literatūros skaitymas, aptarimas, diskusijos	

- gebės kritiškai įvertinti teiginius apie slavų praeitį ir kultūros raidą, kalbų atsiradimą bei jų santykius su kitomis Europos kalbomis;	Literatūros skaitymas ir aptarimas, diskusijos, užduočių atlikimas	
- gebės parengti sakinį pranešimą dalyko tematika, atrinkti ir apibendrinti duomenis bei pateikti pranešimą auditorijoje, nuosekliai ir logiškai išdėstyti medžiagą, tinkamai naudojant mokslinę literatūrą (taip pat iš interneto šaltinių).	Pranešimo parengimas, pristatymas, aptarimas	

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Slavų paplitimas šiuolaikinėje Europoje. Slavų šalys ir tautos. Trys slavų kalbų grupės pagal genetinius požymius (rytų, pietų, vakarų slavai). Mirusios slavų kalbos. Retos slavų etninės grupės. Konfesiniai skirtumai: Slavia Latina ir Slavia Orthodoxa ir kt.	4						4	8	Mokslinės ir mokomosios literatūros skaitymas ir aptarimas.
2. Slavų istorijos ir kultūros šaltiniai. Slavų atsiradimo problematika: svarbiausios teorijos. Baltų ir slavų istoriniai santykiai. Leksinės slavų kalbų panašumai. Slavų ir kitų indoeuropiečių kalbų ir kultūrų seniausi santykiai (leksikos duomenys).	4		2				6	10	Mokslinės ir mokomosios literatūros skaitymas ir aptarimas. Diskusijos. Praktiniai užduotys.
3. Slavų gentys. Slavų prokalbė. Pagrindiniai slavų kalbų skirtumai fonetikoje, morfologijoje. Slavų mitologijos pagrindiniai bruožai. Sąsajos su kitų i.-e. mitologijomis. Slavų ir baltų mitologijų bendrumas.	4		2				4	12	Mokslinės ir mokomosios literatūros skaitymas ir aptarimas. Užduočių atlikimas
4. Slavų raštijos raida. Šv. Konstantino (Kirilo) ir Metodijaus misija slaviškiose žemėse. Slavų raštijos poveikis skirtingų slavų tautų kultūrai. Slavų abėcėlės glagolica ir kirilica. Lotyniškais rašmenimis rašyti slavų raštijos paminklai. Pirmieji raštijos paminklai slavų skirtingose žemėse.	4		2				6	10	Mokslinės ir mokomosios literatūros skaitymas ir aptarimas. Pratimai. Kirilica rašytų raštijos paminklų skaitymas.
5. Pagrindiniai atskirų slavų grupių raidos etapai. Pirmosios slavų valstybės (Samo valstybė, VI a.; Pirmoji Bulgarų karalystė, VII a.; Karantanija, VII a.; Didžioji Moravija, IX a.; Kijevo Rusia, VIII-IX a.). Krikštas ir krikščioniškoji kultūra slavų žemėse (VIII-XIII a.).	4		2				6	8	Tikslinės literatūros skaitymas ir diskusijos. Prezentacijų (pranešimų) pristatymas, aptarimas.
6. Renesansas slavų žemėse. Protestantizmas (XV-XVI a., Čekija,	4		2				6	8	Tikslinės literatūros skaitymas ir referavimas.

Slovėnija, Slovakija, Lenkija ir kt.). Husitų judėjimas – svarbiausias Europos istorijos fenomenas. Pirmosios slavų spausdintos knygos (XV–XVI a.) vakarų, pietų, rytų slavų žemėse. Pirmosios kultūros draugijos. Pirmieji universitetai, akademijos, filharmonijos slavų žemėse. Bendrinių slavų kalbų formavimosi užuomazgai (XVI-XVII a.).Kontreformacija pietų ir vakarų slavų istorijoje. Geopolitiniai faktoriai (Habsburgų imperija; turkų agresija, Vengrijos karalystė) ir jų įtaka slavų kultūrų raidai.								Pranešimų pristatymas, aptarimas.	
7. Slaviškasis tautinis atgimimas vakarų ir pietų slavų žemėse (XVIII-XIX a.) ir jo kultūriniai aspektai. Nacionalinių kalbų ir literatūrų formavimasis. Italų, austrų, vokiečių, prancūzų kultūrų įtaka slavų istorijos ir kultūros raidai.	4		2				6	10	Tikslinės literatūros skaitymas ir aptarimas. Pranešimų pristatymas, aptarimas. Užduočių atlikimas.
8. Naujų laikų istorijos ir kultūros raida slavų žemėse. Nepriklausomų slavų valstybių kūrimasis po I pasaulinio karo. II pasaulinis karas ir pokario laikotarpis slavų šalyse. Naujos valstybės ir nacionalinių kalbų vystymosi sąlygos. Šiuolaikinis slavų tautų, šalių, kultūrų etapas: mitai ir jų įveikimas. Slavų kultūros veikėjų indėlis į Europos ir pasaulio kultūros ir meno raidą.	4		4				8	12	Tikslinės literatūros skaitymas ir referavimas. Pranešimų (prezentacijų) pristatymas, aptarimas.
10. Pasiruošimas egzaminui								4	
Iš viso	32		16				48	82	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Kaupiamasis vertinimas:			
Dalyvavimas seminaruose ir diskusijose.	30	Per visą semestrą (nuo 2 sav.)	3 balų sistema. Įvertinama: pasirengimas paskaitoms ir seminarams, dalyvavimas diskusijose, aktyvumas, gebėjimas pateikti probleminių pastabų.
Pranešimas (žodžiu ir raštu)	20	Semestro metu (antroji pusė, pradedant nuo spalio m.)	2 balų sistema. Gebėjimas savarankiškai rasti tinkamą medžiagą, ją išanalizuoti ir pristatyti. Vertinama: logika, nuoseklumas, gebėjimas klasifikuoti reiškinius ir apibendrinti pastebėjimus, tinkamas pristatymas, atsakymai į klausimus ir pastabas.
Egzaminas: uždarojo ir atvirojo tipo klausimai (testas).	50	Sesijos metu	5 balų sistema. Kiekvienas testo atsakymas įvertinamas atskirai, balai sumojami. Įvertinama: gebėjimas atskleisti žinias (pasirinkti teisingus teiginius ir argumentus, logiškai ir nuosekliai juos išdėstyti, teisingai ir išsamiai atsakyti į klausimus, teiginius iliustruoti pavyzdžiais).

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Шушарина И.А.	2011	Введение в славянскую филологию		Москва: Наука

И.В. Грибанова	2020	Введение в славянскую филологию		Сеастополь chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://sev.msu.ru/wp-content/uploads/2021/07/Uчебное-posobie-Gribanova-I.V.-VVEDENIE-V-SLAVJaNSKUJu-FILOLOGIJu.pdf
Чекмонас, В.	1988	Введение в славянскую филологию.		Вильнюс. Швиеса
Papildoma literatūra				
Дуличенко А.	2014	Введение в славянскую филологию.		Москва: Флинта
Кожина А (ред.)	2015	Введение в славянскую филологию.		Минск: БГУ chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://elib.bsu.by/bitstream/123456789/237223/1/Kozhinova_new.pdf
Матвеев Г.Ф., Ненашева З.С.	2001	<u>История южных и западных славян.</u>	Т. 1. Средние века и Новое время. Т.2. Новейшее время.	Москва: МГУ
Konickaja J.	2017	Vakarų slavų istorijos ir raštijos raida/ Čekai ir slovakai		Vilnius: VUL
Nepokepnas A.	1981	Baltai slavų giminaičiai		Vilnius: Mokslas
Poliakovas O.		<u>Pasaulis ir lietuvių kalba: indoeuropiečių ir lietuvių kalbų giminystė.</u>		Vilnius: Enciklopedija. 2008

Atnaujinta 2026-03-12

ОПИСАНИЕ ПРЕДМЕТА (МОДУЛЯ) ОБУЧЕНИЯ

Название предмета (модуля)	Код
История и культура стран Центральной и Восточной Европы	

Преподаватель (-и)	Подразделение (-я)
Координирующий: доц. Е. Коницкая Другой (-ие):	Филологический факультет, кафедра славистики

Степень обучения	Тип предмета (модуля)
БА (I)	Обязательный

Форма обучения	Период обучения	Язык (-и) обучения
Аудиторная и самостоятельная работа	Осенний семестр (1)	Русский

Требования к изучающим	
Предварительные требования: нет	Дополнительные требования (если есть): Базовые знания по географии и истории Европы

Объем предмета (модуля) в кредитах	Вся нагрузка студента в часах	Часы контактной работы	Часы на самостоятельную работу
5	130	48	82

Цель предмета (модуля): компетенции, развиваемые программой обучения		
Формирование представления об истории славянских народов, их языков и культур в общеевропейском контексте. Развитие навыков систематического мышления, способности установления причинно-следственных связей историко-культурных процессов. Развитие межкультурной компетенции, навыков самостоятельной работы, поиска и обработки информации.		
Результаты предмета (модуля)	Методы обучения	Методы оценки
Прослушав курс, студенты смогут: - охарактеризовать славянские народы по географическому размещению, конфессиональным и языковым признакам,	- включенные лекции, обсуждение теоретических проблем, дискуссии;	Накопительный балл: 1) контроль и оценка практической работы во время семинаров;

<p>представить их основные характеристики (численность, национальная символика и др.);</p> <ul style="list-style-type: none"> - описать важнейшие этапы истории и культурного развития славянских народов с учетом инославянского влияния; - указать сходства и различия славянских культур, объяснить исторические условия их появления; - понимать взаимосвязи культурно-исторических процессов в славянских странах и общеевропейских культурно-исторических процессов; - критически оценивать утверждения об истории, языке и культуре славянских народов; - подготовить сообщение (презентацию) по гуманитарной тематике (сбор и обобщение фактов, их связное устное представление и письменное изложение в соответствующей учебной форме реферата), используя научную и справочную литературу. 	<ul style="list-style-type: none"> - чтение реферирование и обсуждение тематической учебной, справочной, научной литературы; - работа во время семинаров: самостоятельное и групповое выполнение заданий; - подготовка презентации/ реферата по отдельным славянским народам и их культурам на предложенные темы. 	<p>2) презентация /реферат по истории и культуре славян;</p> <p>3) экзаменационный тест с вопросами открытого и закрытого типа.</p>
---	--	---

Темы	Часы контактной работы						Время и задания для самостоятельного обучения		
	Лекции	Консультации	Семинары	Практические	Лабораторные	Практика	Вся контактная	Самостоятельная	Задания
<p>1. Расселение славян в современной Европе. Славянские страны и народы. Генетическое разделение славянских языков на три группы (восточные, южные, западные). Живые и мертвые славянские языки, исчезающие славянские этнические группы. Конфессиональное распределение славян на две крупнейшие группы: <i>Slavia Latina</i> и <i>Slavia Orthodoxa</i>. Другие конфессиональные группы славян.</p>	4						4	8	Чтение и реферирование учебной и справочной литературы.
<p>2. Источники по истории и культуре славян.</p> <p>Проблематика этногенеза славян: важнейшие теории (Шахматов, Трубачев, Лер-Сплавинский и др.). Критика теорий прародины славян.</p> <p>Исторические взаимоотношения славян и балтов.</p> <p>Лексические сходства славянских языков и заимствования как показатели древнейших</p>	2		2				6	10	Чтение и реферирование учебной и научной литературы. Подготовка презентаций по теме.

контактов славян с неславянскими народами.								
3. Древнейшие культурно-языковые связи славян и других индоевропейцев. Славянские племена. Славянский праязык. Основные древнейшие различия славянских языков в области фонетики, морфологии. Славянская мифология: основные черты, общность с балтийской мифологией	6	2				6	12	Чтение и обсуждение учебной и научной литературы. Выполнение заданий на установление фонетических и морфологических признаков славянских языков.
4. Развитие славянской письменности. Миссия свв. Кирилла и Мефодия в славянских землях (Моравия). Славянские азбуки: глаголица и кириллица. Создание старославянского языка как литургического языка славян. Латинская графика в истории славянской письменности. Первые памятники письменности разных славянских народов. Влияние славянской письменности на развитие культуры и этнического самосознания славянских народов.	4	2				6	10	Чтение и обсуждение учебной и научной литературы. Выполнение заданий по определению типа письменности и на чтение кириллической письменности.
5. Основные этапы истории отдельных славянских групп. Первые государственные образования западных и южных славян: государство Само (VI в.), Карангания (VII в.), Великая Моравия (IX в.), Первое Болгарское Царство (VII в.). Возникновение Киевской Руси (VIII-IX вв.), первого восточнославянского государственного образования. Крещение славян. Распространение христианской культуры на славянских землях (VIII-XIII вв.).	4	2				6	8	Чтение и реферирование учебной и научной литературы. Презентация по истории отдельных славянских стран (народов).
6. Ренессанс в западнославянских землях. Протестантизм XV-XVI вв. (Чехия, Словакия, Польша). Гуситское движение как важнейший культурно-исторический феномен. Связи с ВКЛ и с западноевропейскими движениями. Первые печатные книги XV-XVI вв. Центры книгопечатания в западнославянских землях: Польша (Краков), Чехия (Прага). Печать у южных славян в XV в. Первые культурные общества у славян и появление университетов на славянских землях (Чехия: Карлов университет, XIV в., Польша: Краковский университет, XIV в., Словакия: Истрополитана, XV в.). Начальный этап формирования литературных славянских языков (XVI-XVII вв.). Антиреформация в истории южных и западных славян. Упадок культуры.	4	2				6	8	Чтение учебной и научной литературы. Презентация/реферат на выбранную тему.

Роль Габсбургской империи. Турецкая агрессия. Венгерское королевство в истории словаков.									
7. Славянское национальное возрождение в западно- и южнославянских землях (XVIII-XIX вв.) и его культурные аспекты. Развитие национальных языков и литератур. Влияние различных европейских народов (итальянцев, австрийцев, немцев, французов) на историю и культуру славянских народов в XVIII-XIX вв.	4		2				6	10	Чтение и обсуждение учебной и научной литературы. Выполнение заданий. Презентация/реферат на выбранную тему.
8 Новейшая история на славянских землях. Создание независимых славянских государств после I мировой войны (1918 г.). II мировая война и послевоенная история славян в социалистическом лагере. Новейший период развития славянских народов: мифы и их преодоление. Славянские культуры и народы на современном этапе: культурные мифы и реальность. Славянские государства в ЕС. Вклад деятелей славянских культур в культуру и искусство европейского и мирового уровня (Нобелевские лауреаты, лауреаты Каннского фестиваля и под.)	4		4				8	12	Чтение и реферирование учебной и научной литературы. Презентация/реферат на выбранную тему.
9. Подготовка к экзамену								4	
Всего	32		16				48	82	

Стратегия оценки	Доля в проц.	Время отчета	Критерии оценки
Накопительная оценка:			
Экзаменационный тест (смешанного типа)	50	Во время сессии	Оценивается по пятибалльной системе. Каждый ответ оценивается баллами отдельно, баллы суммируются, окончательный балл выводится по установленной шкале (от 5 до 1). Критерии оценки каждого ответа: 5 баллов – точный, правильный, логически выстроенный ответ, хорошо подобранные примеры, данные; 0 баллов – фактические ошибки, отсутствие анализа, недостаточность знаний по предмету, отсутствие примеров и данных.
Презентация/ сообщение (сопоставительный анализ частных подсистем двух языков)	20	Вторая половина семестра (начиная со второй половины октября)	Критерии: 2 балла – сообщение (презентация) отвечает всем требованиям: аргументированно, последовательно, четко изложена тема, хорошо подобран иллюстративный материал, точные дефиниции, четкие выводы, указана достаточная литература; 1 балл – есть фактические ошибки, недочеты в интерпретации, в логике изложения, пробелы в литературе; 0 – работа не отвечает требованиям удовлетворительной оценки.

Участие в работе на семинарах, выполнение домашних заданий, участие в дискуссиях.	30	В течение всего семестра	Критерии: 3 балла – работа студента отвечает всем требованиям (степень усвоения учебного материала, участие в дискуссиях, подготовка к семинарам); 2 балл – работа студента частично отвечает требованиям (прочитано и выполнено до 50 % объема работы); 1 балл – работа студента отвечает минимальным требованиям (выполнено более 30% объема работы), 0 баллов – работа не отвечает требованиям.
---	----	--------------------------	--

Автор	Год издания	Название	№ периодического издания или том издания	Место издания и издательство или интернет-адрес
Обязательная литература				
Шушарина И.А.	2011	Введение в славянскую филологию		Москва: Наука
И.В. Грибанова	2020	Введение в славянскую филологию		Сеастополь chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://se.v.msu.ru/wp-content/uploads/2021/07/Uchebnoe-posobie-Gribanova-I.V.-VVEDENIE-V-SLAVJANSKIJU-FILOLOGIJU.pdf
Чекмонас, В.	1988	Введение в славянскую филологию.		Вильнюс,.
Дополнительная литература				
Дуличенко А.	2014	Введение в славянскую филологию.		Москва: Флинта
Кожина А (ред.)	2015	Введение в славянскую филологию.		Минск:БГУ chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://elib.bsu.by/bitstream/123456789/237223/1/Kozhinova_new.pdf
Матвеев Г.Ф., Ненашева З.С.	2001	<u>История южных и западных славян.</u>	Т. 1. Средние века и Новое время. Т.2. Новейшее время.	Москва: МГУ
Konickaja J.	2017	Vakarų slavų istorijos ir raštinijos raida/ Čekai ir slovakai		Vilnius: VUL
<u>Непокернас А.</u>	1981	Baltai slavų giminaičiai		Vilnius: Mokslas

Обновлено 12-03-2026